

MODERNT FÖRSVAR

I teknikens tidevarv är det endast naturligt att tekniken måste sätta sin prägel även på ett lands försvar. Den krigsmakt som bäst förstår att ta tekniken i sin tjänst blir den som får de största förutsättningarna att lösa sin uppgift. I kraftmätningen mellan två krigsmakter har den det gynnsammaste utgångsläget, som är mest modernt utrustad och utbildad för att använda sin utrustning. I arbetet under fredstid får en krigsmakt icke sky några ansträngningar för att skaffa sig de mest verkningsfulla vapnen, som kan passa på den krigsskådeplats det gäller. Denna strävan efter modernitet synes vara tillämplig i alla länder och inom alla delar av krigsmakten.

En artikel i NMT har nyligen påvisat, att materielens ökade betydelse och det tekniska in- slagets tillväxt kan tydligt utläsas ur försvarsbudgeten i de länder som kommit någorlunda i ordning med sitt försvar efter krigets slut. I USA och England har t ex kostnaderna för materielanskaffning på tre år stigit från omkring 25 till omkring 45 % av försvarets totala kostnader. Enligt den av ÖB framlagda kostnadsplanen för försvaret skulle materielanskaffningen 1953/54 ta 46 % av hela anslaget, jämfört med endast 30 % enligt 1942 års plan. Tendensen i Sverige är alltså densamma som utomlands: att modernisera genom att förbättra utrustningen. Det gäller alla tre försvarsgrenarna; den största förändringen dock vid armén.

Flygvapnet är av naturliga skäl den mest tekniskt betonade försvarsgrenen. Eftersom materielkostnaderna är höga och växande, blir ett effektivt flygvapen förhållandevis dyrt. Erfarenheterna från andra världskriget, Koreakriget och de pågående rustningarna inom båda maktblocken (se Ufl nr 9 - 11 sid 261) visar emellertid att ingen funnit flygvapnet vara alltför dyrt. Tvärtom råder en påtaglig, eftersträvad balans mellan å ena sidan flygvapnet, å andra sidan försvaret i övrigt; det framgår av både budgeten och styrkeförhållandena. Inom stormakterna går 40 à 50 % av försvarskostnaderna till flyg; hos oss går nu omkring en tredjedel till flygvapnet, en andel som kan väntas bli sänkt nästa år. I fråga om relativa styrkor finner man t ex vid en jämförelse mellan fälthären och det flyg som den kan påräkna till sitt stöd, att både öst och väst ger sina trupper ett flygstöd, som är flerfaldigt starkare per enhet än i vårt land. Vårt försvar kännetecknas därför ingalunda av någon tonvikt på flygvapnet. Om det svenska flygvapnet kallas för det tredje i Europa e dyl, beror det icke på att det är överdimensionerat utan på att så många länder i Europa genom kriget förlorat sina flygvapen. Tendensen är emellertid omiskännlig, att ett effektivt flygvapen måste ingå i ett modernt försvar.

För några år sedan, innan vår nuvarande utrikespolitiska kurs blev fastlagd, fanns det röster som talade för att vårt land skulle kunna medvetet ha en "lucka" ifråga om flygvapnet, eftersom vi borde kunna räkna med att få snar hjälp med flyg utifrån, om det skulle bli krig. Inför dagens politiska läge och styrkeförhållanden i luften mellan maktblocken har sådant tal tystnat, åtminstone i den vederhäftiga debatten.

I strävan efter modernitet, samtidigt som kostnaderna måste begränsas, ställes man oavslått inför svåra val beträffande typ av vapen och annan utrustning. Hur stora steg skall man ta i utvecklingen? Bör man skynda långsamt och säkert, men kanske binda pengar alltför länge vid snart omoderna vapen? Eller skall man satsa mera på lovande nya stridsmedel och kanske högst avsevärt höja stridskrafternas verkningsförmåga, men med risk att tvingas till stora omläggningar och kanske att röna besvikelser? I alla tider torde båda riktlinjerna ha haft sina förespråkare. Något entydigt svar på vad som är rätt lär icke kunna ges. Av vikt är emellertid att problemställningen får hållas vid liv. Konventionalismen är den bekvämaste utvägen, men den ensam leder icke fram till ett modernt försvar. Därtill fordras också framsynhet.